

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΕΣ

“Την Ελλάδα κουβαλώ μαζί μου, την Ελλάδα την αιώνια, κι όχι όπως την έχουν εξευτελίσει οι σημερινοί πολιτικοί, κοινωνικοί, οικονομικοί και πνευματικοί αγάδες της...”

Από ένα γράμμα του Καζαντζάκη στο φίλο του Θρασ. Ανδρουλιδάκη, στην Αίγινα

Γράφει η
ΣΤΕΛΛΑ ΜΑΡΙΝΑΚΗ

Η γυναίκα του Ελένη, ονομάζει τον Ν. Καζαντζάκη “ασυμβίβαστο”. Και πραγματικά, αυτός ο Ελληνολάτρης και Κρητικολάτρης στοχαστής και συγγραφέας, με την οικουμενική διάσταση, ήταν μια αντιφατική φυσιογνωμία που προσαρμοζόταν πολύ εύκολα στους διάφορους ιδεολογικούς προσανατολισμούς, και κινιόταν ανάμεσα σε διάφορους πολιτικούς χώρους, και σε διάφορες και συχνά ετερόκλητες και αντιφατικές, ιδέες.

προσκλητήριο.

Διακήρυξε, μέσα στον ενθουσιασμό του, πως:

“Η πιο στερνή, η πιο ιερή μορφή της θεωρίας είναι η πράξη...”, αλλά τελικά, όπως θα δούμε στην πορεία αυτού του σημειώματος, δεν θάχει ποτέ το σθένος να υλοποιήσει τα λόγια του. Αγωνίζεται πάντως όσο μπορεί, γράφει έργα και άρθρα με θέματα εθνικά και υπηρετεί την Δημοκρατία από τη θέση του γενικού διευθυντή του υπουργείου Περιβάλλοντος.

Αλλά η παραμονή του μέσα σ’ αυτόν τον ιδεολογικό χώρο του “εθνισμού”, δε θα κρατήσει πολύ καιρό. Η αποχώρηση του Καζαντζάκη θ’ αρχίσει με την εκλογική ήττα του κόμματος των Φιλελευθέρων, το 1920. Οι πρώτες αμφιβολίες του για την εφικτότητα της Μεγάλης Ιδέας, δημιουργούνται με το Διχασμό. Και οι βαρβαρότητες της Μικρασιατικής τραγωδίας θα θυσιάσουν σε βαθύ λήθαργο τον πατριωτισμό του.

Απογοητευμένος από τη σκληρή τύχη της Μεγάλης Ιδέας και από τον αφανισμό της Μικρασίας και του λαού της, στράφηκε, ανάμεσα στα 1923-1933, προς την κομμουνιστική ιδέα, επηρεασμένος από τη Ρωσική επανάσταση και τις θεωρίες του Σπένγκλερ, χωρίς να είναι ο ίδιος κομμουνιστής και χωρίς να κατατοπιστεί καν για το μαρξισμό και τις άλλες κομμουνιστικές θεωρίες που επικρατούσαν τότε.

Ετσι, χωρίς προσπάθεια, αλλά και χωρίς διάθεση να ενταχθεί στο κόμμα αυτό. Του άρεσε άλλωστε να μην είναι ενταγμένος ούτε στρατευμένος, αλλά πάντοτε διαθέσιμος και είχε την ικανότητα να βλέπει τα πράγματα πίσω από τα σημάδια που τα αντιπροσώπευαν. Καθοδηγώντας έτσι την ελευθερία του, την κρίση και τη βούλησή του.

Ο “εθνισμός” του Καζαντζάκη αφυπνίζεται ξαφνικά ύστερα από πολλά χρόνια και συγκεκριμένα μετά την αποχώρηση των Γερμανών και την απελευθέρωση της Ελλάδος.

Το 1945 τον βρίσκει επικεφαλής της “Σοσιαλιστικής Εργατικής Ενωσης” να κινείται δραστηρίως για την προώθηση των σοσιαλιστικών ιδεών και σκοπών. Και μάλιστα χωρίς να είναι σοσιαλιστής ή ενταγμένος στην ιδεολογία και στους στόχους της!

Το Δεκέμβριο του 1945 η Σ.Ε.Ε. μετέχει στην κυβέρνηση του Θ. Σοφούλη

και ο Καζαντζάκης γίνεται, τιμητικά, υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου.

Γρήγορα όμως, οι καινούριες δραστηριότητες θα τον κουράσουν και θα νοσταλγήσει το γυνώριμο και αγαπημένο του χώρο της Τέχνης, της δημιουργίας και της μοναξιάς. Και το αποφασίζει:

Παραίτεται αμέσως από το υπουργικό του αξίωμα (Φεβρουάριος 1946), για να αφοσιωθεί ξανά στη λογοτεχνία και την ποίηση. Αυτό ήταν η μεγαλύτερη πολιτική του πράξη. Κάτι το ασυνήθιστο και σπάνιο πια στην σύγχρονη Ελλάδα, που η πολιτική δραστηριότητα περιορίζεται στην προσπάθεια της προσωπικής προβολής μέσω του αξιώματος. Η πράξη αυτή του Καζαντζάκη φανερώνει το υψηλό πολιτικό ήθος του και την συνέπεια της δράσής του μέσα στον πολιτικό χώρο. Ο Καζαντζάκης μπορεί να μας άφησε το μεγάλο δίδαγμα της πνευματικής αντάσης και του αγώνα της πνευματικής του, όχι όμως και της πολιτικής του δόξας. Μετά την παραίτησή του, (τον διαδέχτηκε ο Αλέξανδρος Σβώλος), αρχίζει να φαίνεται και η ιδεολογία του, η οποία ήταν:

- Δεν επέτρεπε στον εαυτό του να ανήκει σε καμιά ιδεολογία, ούτε πρόσφερε τον εαυτό του στην υπηρεσία μιας κομματικής προπαγάνδας κάτω από οποιαδήποτε κομματική σημαία.

- Αναζητούσε την απόλυτη ελευθερία, τόσο στη ζωή του, όσο και στις εκδηλώσεις του πνεύματός του.

- Περιφρονούσε τη μικροπολιτική, τα κομματικά και προσωπικά πάθη, τις πολιτικές και ιδεολογικές συγκρούσεις.

- Αδιαφορούσε για κάθε είδους κομματική προβολή και πικραινόταν για τις τραγικές στιγμές που περνούσε η χώρα του, εξ αιτίας των φανατισμών και των πολιτικών παθών.

Μπορούμε να πούμε πως ο Καζαντζάκης, έζησε, γνώρισε και απαρνήθηκε όλες τις ιδεολογίες! Πίστεψε στον άνθρωπο, στην ψυχή του, στη δημιουργία του, στις δυνατότητές του και αυτά ύμνησε με την τέχνη του. Οι μελετητές του έργου του αναφέρουν πως:

“Κινήθηκε μεταξύ του μηδενισμού και της αριστοκρατικής πληρότητας του Νίτσε και ανάμεσα στον ακτιβισμό του ιδεαλιστή Μπέρξον και στην επίδραση του Οσβάλντ Σπένγκλερ”.

Πραγματικά, ανάμεσα στον Δάντη, στον Ομηρο και στη Βίβλο, ο διάσημος συγγραφέας και στοχαστής τοποθέτησε και τον γνωστό αυτόν Ευρωπαίο διανοητή. Το διβλίο του “Η παρακμή της Δύσης” τον επηρέασε βαθιά, ακριβώς επειδή, πάντα μέσα του, τον βασάνιζε η

ζοφερή πρόγνωση του “σπεγκλερικού τρίπτυχου”, γέννηση, ακμή και φθορά των πολιτισμών. Κι αυτός ο θάνατος του πολιτισμού δεν απειλεί μόνο το δυτικό πολιτισμό σήμερα, αλλά ολόκληρη την ανθρωπότητα. Ο βιομηχανικός πολιτισμός, η τεχνολογική υπερανάπτυξη, οι αλόγιστοι και επικίνδυνοι εξοπλισμοί, ίσως έχουν μελλοντικά, σαν τελική κατάληξη-προβλέπει μέσα στα κείμενά του - την αναρχία, το χάος, την οικονομική καταστροφή, τον πυρηνικό όλεθρο. Η καταγραφή αυτής της θεωρίας του Καζαντζάκη μέσα στα γραφτά του, (ανέκδοτα ακόμα νομίζω), προήλθε από την θεωρία του Σπένγκλερ που λέει ότι:

“Μια κουλτούρα πεθαίνει, όταν η ψυχή έχει πραγματοποιήσει όλες τις δυνατότητές της, πλάθει και λούσει, γλώσσες, θρησκευτικά συστήματα, τέχνες, κράτη και επιστήμες. Ετσι, οι κυματισμοί της ιστορίας, ξεκινώντας από το όμορφο, σχηματίζουν ένα λογικό οργανισμό, που αφού ανθίσει, δέσει τους ανθρώπους του και μαδησει, ξαναγυρίζει πάλι στο όμορφο, για να παραχωρήσει ξανά τη θέση του σε μια νέα κουλτούρα...”

Αυτό δηλαδή που πολύ χαρακτηριστικά διατύπωσε ο Καζαντζάκης στην “Ασκητική” του: “Δεν υπάρχει παρά ένας λυτρωμός: Να πλάσεις καινούριο Θεό”!

Μελετώντας λοιπόν και αναζητώντας τη βαθύτερη πολιτική Καζαντζακική ιδεολογία, βλέπουμε πως αυτή η ιδεολογία ήταν ενταγμένη στην υπηρεσία του ανθρώπου, περισσότερο κοντά στο πάθος για την τέχνη και το πνεύμα, παρά στην ύλη και την πολιτική σκοπιμότητα.

Όπως ο Γκαίτε και ο Νίτσε, έτσι κι αυτός, αποζητούσε στη μοναξιά την απόλυτη ελευθερία, και μέσα σ’ αυτήν την ελευθερία το κλίμα της πνευματικής και της ποιητικής μεγαλοουργίας.

“Είμαι μια ηθική συνείδηση” έγραψε “και τίποτε άλλο. Δεν ανήκω σε καμιά απολύτως ιδεολογία. Γι’ αυτό μπορώ να βλέπω καθαρά.

Όταν ανήκεις σε κάποιο κόμμα, δεν βλέπεις καθαρά.

Κι αν βλέπεις καθαρά, δεν μπορείς ν’ ανήκεις σε κόμμα...”

Η πολιτική ιδεολογία του Καζαντζάκη

Ο ιδεολογικός στρόβιλος της δεκαετίας του εθνικού ξεσηκωμού (1910-1920), ενθουσίασε το μεγάλο συγγραφέα, που συνεπαρμένος από τα μεγάλα οράματα του βενιζελισμού, ρίχτηκε στη δράση στο πλευρό του Εθνάρχη. Το όραμα της “Μεγάλης Ιδέας” τον είχε κυριεύσει τόσο μεθυστικά, που μαζί με το μεγάλο ποιητή του Ελληνισμού, τον Αγγελο Σικελιανό, αναζητούσαν με ενθουσιασμό και πατριωτική έξαρση, την “συνείδηση της γης και της φυλής τους”, γράφοντας ενθουσιώδη κείμενα.

Ο πατριωτισμός του Ε. Βενιζέλου και η καθοδήγηση του Ελληνισμού από το μεγάλο αυτόν πολιτικό άνδρα αφ’ ενός και η πολυπόθητη, πρόσφατη Ένωση της σκλαβωμένης τότες αιώνες (1669-1913), στον Τούρκο κατακτητή, μαρτυρικής αιματοβαμμένης και πολύπαθης πατρίδας του, της Κρήτης, με την μητέρα Ελλάδα, επηρέασαν πολύ βαθιά τον Καζαντζάκη. Από την έναρξη των Βαλκανικών πολέμων αναλαμβάνει καθήκοντα στο υπουργείο Στρατιωτικών, κοντά στο Βενιζέλο. Ο Εθνάρχης τον εκτιμά αφάνταστα και μένει ενθουσιασμένος από την εργατικότητα, τη μόρφωση, τις ιδέες, τις πολύπλευρες ικανότητες και την προσφορά του στον αγώνα.

- Και ο Καζαντζάκης, συνεπαρμένος από την αναγέννηση του Ελληνισμού και την πραγμάτωση των εθνικών πόθων, αφιερώνεται ολόψυχα στο εθνικό

ΟΙΚΟ ΘΕΡΜΟ

ΔΙΑΝΟΜΗ ΠΕΤΡΕΛΑΙΩΝ

ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ

ΕΓΓΥΗΣΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑΣ - ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ

5 ΒΥΤΙΟΦΟΡΑ ΑΜΕΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΔΩΡΕΑΝ

ΕΚΔΟΣΗ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ

(ΠΩΛΗΣΗ ΧΟΝΔΡΙΚΗ ΛΙΑΝΙΚΗ)

τηλ: 45.200 - 52.114 - 41743

ΚΑΝΑΡΙΝΙΑ

ΙΩΑΝ. ΕΛΕΥΘ. ΤΖΑΝΙΔΑΚΗΣ

ΤΗΛ. 93813-95028

Σας περιμένουμε στην καινούρια ανανεωμένη κλιματιζόμενη αίθουσα. Αναλαμβάνουμε πρωτότυπα τραπέζια γάμων και αρραβώνων και κάθε άλλη κοινωνική εκδήλωση.

Ο,ΤΙ ΕΙΔΟΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΠΙΘΥΜΕΙΤΕ!

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΙΚΑ

Για την θεώρηση βιβλίων ασθενείας των ασφαλισμένων και συνταξιούχων για το έτος 1998

Η θεώρηση των βιβλίων ασθενείας των ασφαλισμένων και συνταξιούχων του Ιδρύματος για το έτος 1998 θα αρχίσει την 3η Νοεμβρίου 1997. Ώρες συναλλαγής 8.30 π.μ. - 13.00 μ.μ.

Δικαιολογητικά που απαιτούνται να έχουν μαζί τους οι ασφαλισμένοι:

- 1) Βιβλιόριο Ενόσμων με επικολλημένα ένσημα τουλάχιστον (50) πενήντα, έτους 1997, για τους οικοδόμους υπενθυμίζεται ότι πρέπει να έχει γίνει η σχετική επικύρωση από το τμήμα οικοδόμων
- 2) Ατομικό και οικογενειακό βιβλιόριο υγείας
- 3) Οι συνταξιούχοι αναπηρίας που δεν είναι επ’ αόριστον, να προσκομίζουν την συνταξιοδοτική απόφαση.

ΑΠΟ ΤΟ ΙΚΑ ΧΑΝΙΩΝ